

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีการและขั้นตอนในการติดตามประเมินผลโครงการ

การศึกษาริวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลโครงการพัฒนาพื้นที่ต่าง ๆ ในครั้งนี้ ได้ใช้กระบวนการประเมินผลแบบมีส่วนร่วม คือ การให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนา ได้แก่ เจ้าหน้าที่แผนกพัฒนาและบริการ ของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ ผู้นำกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ สมาชิกกลุ่มและผู้วิจัย ต่างมีบทบาทและมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อสรุปบทเรียนงานพัฒนาของกลุ่มร่วมกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ สมาชิกกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ใน 3 พื้นที่ ได้แก่

1. กลุ่มผู้ปลูกสตรอบเบอร์รี กลุ่มผู้เลี้ยงวัวพื้นเมือง บ้านสบห้วยฟาน พื้นที่ตำบลปอแก้ว อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่
2. กลุ่มสัจจกรดอนเป่า พื้นที่ตำบลดอนเป่า อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่
3. กลุ่มเสือกก บ้านป่าสักขวาง พื้นที่ตำบลแม่ไร่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
4. เจ้าหน้าที่แผนกพัฒนาและบริการ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ

กลุ่มตัวอย่าง

ได้จากการเลือกแบบเจาะจงจากเจ้าหน้าที่ของสถาบันที่รับผิดชอบโดยตรงเกี่ยวกับงานพัฒนาและบริการชุมชน ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ และสมาชิกผู้เข้าร่วมในโครงการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของโครงการ รายงานความก้าวหน้าของโครงการ และผลการสัมมนาแต่ละครั้ง
2. การสัมภาษณ์ โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview Technique) เน้นการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโครงการได้แก่ เจ้าหน้าที่จากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ ผู้นำกลุ่มกิจกรรม และสมาชิกกลุ่ม
3. การสังเกต จากการติดตามการดำเนินงานของสมาชิก และ
4. สรุปรูปจากผลการรายงานความก้าวหน้าของโครงการในเวทีการสัมมนาประจำปีเพื่อสรุปผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินผลในครั้งนี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์เพื่ออธิบายกระบวนการพัฒนาภายใต้การส่งเสริมของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยพายัพ ว่าส่งผลกระทบต่อสมาชิกกลุ่มและชุมชนท้องถิ่นอย่างไร อะไรคือเงื่อนไขของความสำเร็จ หรือไม่สำเร็จ รวมทั้งอะไรคือ จุดอ่อน-จุดแข็งในการดำเนินงานของแต่ละโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อะไรคือ บทเรียนที่ได้รับจากงานพัฒนาเพื่อเป็นตัวแบบในการพัฒนาและส่งเสริมโครงการ หรือกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ต่อไปในอนาคต

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยยังได้ใช้ SWOT Analysis เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ (ดูรายละเอียดในงานของ นันทิยา และณรงค์ หุตานวัตร, 2543) ซึ่งการวิเคราะห์ SWOT นั้น นับเป็นวิธีการหรือเครื่องมือการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายในงานลักษณะต่าง ๆ ทั้งในเชิงการพัฒนาธุรกิจ และงานพัฒนาชุมชนชนบท

SWOT เป็นคำที่ย่อมาจากคำว่า Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats โดย Strengths คือ จุดแข็งหมายถึง ความสามารถและสถานการณ์ภายในองค์กรที่เป็นบวก ซึ่งองค์กรนำมาใช้เป็นในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ หรือหมายถึง การดำเนินงานภายในองค์กรที่ทำได้ด้วยดี Weaknesses คือ จุดอ่อน หมายถึง สถานการณ์ภายในองค์กรที่เป็นลบและด้อยความสามารถ ซึ่งองค์กรไม่สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงาน หรือหมายถึง การดำเนินงานภายในที่องค์กรทำได้ไม่ดี

Opportunities คือ โอกาส หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่เอื้ออำนวยให้การทำงานขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ หรือหมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานขององค์กร

Threats คือ อุปสรรค หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่ขัดขวางการทำงานขององค์กร หรือหมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นปัญหาต่อองค์กร

PAYAP UNIVERSITY